

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Idy Hanzelovej, v právnej veci navrhovateľa: **R. V.**, štátneho príslušníka Chorvátska, *zastúpeného Mgr. P. B., advokátom*, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Migračný úrad**, Pivonková 6, Bratislava, o opravnom prostriedku navrhovateľa proti rozhodnutiu odporcu ČAS: MU-42-33/PO-Ž-2008 zo dňa 23. júla 2008, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Sz 59/2008-85 zo dňa 22. apríla 2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Sz 59/2008-85 zo dňa 22. apríla 2009 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu uvedené v záhlaví tohto rozsudku. Týmto rozhodnutím odporca podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len „zákon o azyle) navrhovateľovi neudelil azyl na území Slovenskej republiky, neposkytol mu doplnkovú ochranu a rozhodol, že v prípade navrhovateľa neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia do Chorvátska podľa § 58 ods. 1, 2 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“). Prvostupňový súd sa stotožnil so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľa nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých

politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine ako to vyplýva zo zákona o azyle a z Konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov. Navrhovateľom uvádzaný dôvod, že je národnosťou Albánec a má strach z prenasledovania v Chorvátsku a že má strach z trestného postihu za nenastúpenie ZVS, nie sú bez ďalšieho dôvodu pre udelenie azylu. Ďalší dôvod navrhovateľa, že má na Slovensku rodinu a chce sa tu oženiť, tiež súd nepovažoval za relevantný dôvod na udelenie azylu.

Vo vzťahu k výroku rozhodnutia o neposkytnutí doplnkovej ochrany prvostupňový súd sa stotožnil so záverom odporcu, že u navrhovateľa neboli splnené podmienky na poskytnutie doplnkovej ochrany v zmysle § 13a a § 2 písm. f) zákona o azyle. Navrhovateľovi nehrozí trest smrti ani jeho výkon. Súd uviedol, že uloženie trestu odňatia slobody nie je automaticky vážnym bezprávím. Za významnú považoval skutočnosť oznámenú Ústredňou Interpolu v Záhrebe (obsiahnutú v relácii PPZ, Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce, Národnej ústredne Interpolu Bratislava listom zo dňa 07.05.2008), podľa ktorej ku dňu vydania predmetného oznámenia na navrhovateľa nie sú chorváckymi súdmi vydané žiadne zatýkacie rozkazy a že navrhovateľ nie je hľadaný chorváckymi orgánmi. V kontexte zmeny charakteru chorváckej armády na profesionálnu (od 01.01.2008) sú správy o tom, že trestné postihy za nenastúpenie ZVS už neprebiehajú.

Krajský súd vo vzťahu k výroku o neexistencii prekážok administratívneho vyhostenia sa tiež stotožnil so záverom odporcu, že navrhovateľ nebol v Chorvátsku objektom perzekúcie. Preto nie sú odôvodnené obavy, že mu hrozí v prípade návratu do Chorvátska neľudské či ponižujúce zaobchádzanie. Súd zdôraznil, že odporca v napadnutom rozhodnutí nerozhodoval o vyhostení navrhovateľa, pretože rozhodnutie v tejto oblasti prislúcha inému orgánu. Krajský súd navrhovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Proti rozsudku krajského súdu navrhovateľ podal odvolanie a žiadal, aby odvolací súd zmenil prvostupňový rozsudok, vyhovel opravnému prostriedku navrhovateľa a priznal navrhovateľovi azyl a doplnkovú ochranu. Alternatívne navrhol zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť súdu z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu veci a nesprávneho právneho posúdenia na ďalšie konanie. Namietal, že krajský súd si nesprávne osvojil argumentáciu odporcu, ktorú uviedol v rozhodnutí. V podanom odvolaní zopakoval námietky, ktoré uplatnil už v opravnom prostriedku. Poukázal najmä na skutočnosť, že Ministerstvo spravodlivosti SR bolo požiadané Chorvátskom o vydanie navrhovateľa na trestné stíhanie pre trestný čin nedodržania nariadenia a nenastúpenia vojenskej služby. Ministerstvo spravodlivosti SR túto žiadosť zamietlo z dôvodu, že uvedený čin je vojenského charakteru a podľa čl. 4 Európskeho dohovoru o vydávaní (č. 548/1992 Zb.) je vydávanie pre vojenské trestné činy vylúčené z pôsobnosti tohto dohovoru. Vyhostenie navrhovateľa do Chorvátska by spôsobilo ohrozenie jeho života a jeho slobody najmä pre jeho národnosť. Navrhovateľ sa chce so svojou družkou oženiť a žiť na Slovensku. Navrhovateľ žiadal, aby mu odvolací súd priznal náhradu trov konania.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že pri rozhodovaní vychádzal z dostatočne zisteného skutkového stavu veci a vec správne po právnej stránke posúdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 06.08.2009 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak:

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku, alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa ustanovenia § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl žiadateľovi, ktorý a) má v štáte, ktorého je štátnym občanom, a ak ide o osobu bez štátnej príslušnosti, v štáte jeho bydliska, opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 2 písm. d) zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Podľa § 13 ods. 1 ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13c ods. 1 ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa ustanovenia 13a zákona o azyle ministerstvo udelí doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

V zmysle ustanovenia § 2 písm. f) zákona o azyle je vážnym bezpráviom:

1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon
2. mučenie alebo neľudské zaobchádzanie alebo trest
3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosť osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Ustanovenie § 13b zákona o azyle rieši otázku poskytnutia doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle, ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu, nepredlíži doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, okrem zrušenia doplnkovej ochrany podľa § 15b ods. 1 písm. d), vo výroku rozhodnutia tiež

uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu (9a – odkaz pod čiarou zákona o azyle).

Podľa § 58 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcim trestnom konaní mu takýto trest môže byť uložený.

Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojim konaním ohrozuje bezpečnosť štátu, alebo ak bol odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku.

Ako to vyplýva zo znenia ustanovenia § 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 716/2002 Z.z. v znení Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 695/2006 Z.z. bezpečnou krajinou pôvodu je okrem iných krajín tam uvedených aj Chorvátska republika.

Odvolačný súd zo spisu zistil nasledovné skutočnosti:

Krajský súd doplnil dokazovanie reláciou Veľvyslanectva SR v Chorvátsku, informáciami o Chorvátsku pochádzajúcimi z rôznych zdrojov (Európsky hospodársky a sociálny výbor – 11.10.2007, Komisia európskych spoločenstiev – 06.11.2007, HRV – január 2008, AI – 2008), z obsahu ktorých zistil, že v Chorvátsku sa aktívne uplatňuje právo rovnakého zaobchádzania s menšinami, že prípady nenastúpenia ZVS boli už vyriešené, a to spravidla podmienenými trestami, resp. udelením povinnosti vykonať spoločensko-prospešné práce, resp. oslobodením, že po 01.01.2008 (kedy bola zriadená profesionálna armáda) sa trestné stíhania za nenastúpenie ZVS nevedú, že postoj k srbskej menšine sa zlepšuje a že útoky voči tejto menšine sa stávajú ojedinelými, že v júli 2007 sa do Chorvátska vrátilo cca 125 tisíc srbských utečencov, a že v Chorvátsku sa trestne stíhajú osoby, zodpovedné za spáchanie vojnových zločinov. Národnostne motivované útoky voči osobám zo zmiešaných manželstiev potvrdené neboli.

Prvostupňový súd doplnil dokazovanie aj výsluchom navrhovateľa, ktorý počas neho uviedol, že pochádza zo zmiešaného manželstva (otec je Albánec, matka Srbka), a preto sa obáva ponižovania, že na povinnú vojenskú službu nenastúpil preto, lebo tak deklaroval svoj postoj k vyvražďovaniu. Uviedol, že v rokoch 2004, resp. 2006 mal nastúpiť na povinnú ZVS. K svojmu aktuálnemu trestnému stíhaniu (na Slovensku), v dôsledku ktorého je vo väzbe uviedol, že je trestne stíhaný za zneužitie platobnej karty.

Navrhovateľ prvý raz neúspešne požiadal o azyl 03.11.2004 z dôvodu nepriaznivej politickej situácie v Chorvátsku. Dňa 24.01.2008 navrhovateľ opätovne požiadal o azyl. Na polícii toho istého dňa uviedol, žena Slovensko pricestoval s úmyslom tu pracovať – predávať zmrzlinu u svojho otca (ktorý tu podnikal). Počas pohovoru u odporcu dňa 04.04.2008 o.i. uviedol, že na Slovensko pricestoval v roku 1981 legálne a pracoval u svojho otca. Následne mal problémy so svojím cestovným dokladom. V roku 1994 sa vrátil do Chorvátska, kde mu bol vydaný občiansky preukaz. Žiadal tiež o vydanie pasu, ktorého vydanie však malo byť podmienené nástupom na ZVS. Z dôvodu choroby otca mu bol udelený odklad a vydaný časovo obmedzený cestovný doklad, s ktorým sa vrátil na Slovensko. Navrhovateľ uviedol, že viac sa do Chorvátska nevrátil a stále sa zdržiaval na Slovensku.

V rokoch 1999-2004 bol vo výkone trestu odňatia slobody (spáchanie trestného činu lúpeže). V čase konania pohovoru bol tiež trestne stíhaný. V roku 1997 bol v Nemecku odsúdený k polročnému trestu odňatia slobody za použitie falošného pasu. K dôvodom svojej žiadosti uviedol, že o azyl žiada preto, lebo na Slovensku žije od roku 1981, lebo sa obáva, že by mladšia generácia chorvátskych občanov na neho poukazovala, keďže je národnosťou Albánc a aj preto, lebo sa obáva trestu za nenastúpenie ZVS. Nebol členom žiadnej politickej strany či hnutia. 15.11.2007 bolo voči navrhovateľovi začaté trestné stíhanie za prečin krádeže.

Z odpisu registra trestov navrhovateľa vyplýva, že k 16.11.2007 bol opakovane trestne stíhaný a od roku 1996 do roku 2001 tri razy uznaný vinným zo spáchania trestných činov a odsúdený k nepodmienečným trestom odňatia slobody. Právoplatným rozsudkom OS Bratislava I zo 07.11.2001 bol odsúdený k ďalšiemu trestu odňatia slobody na sedem rokov.

Počas oboznámenia sa s obsahom administratívneho spisu odporcu navrhovateľ uviedol, že v roku 1996 bol eskortovaný z Nemecka do Chorvátska, kde následne požiadal o cestovný pas. Tento mu bol na základe žiadosti k návšteve chorého otca a manželky vydaný na tri mesiace s tým, že na ZVS mal nastúpiť 01.02., alebo 01.03.1997. Listom z 18.07.2006 požiadalo Ministerstvo spravodlivosti Chorvátskej republiky tunajšie ministerstvo spravodlivosti o vydanie navrhovateľa na trestné stíhanie za spáchanie trestného činu nedodržania nariadenia a nenastúpenie vojenskej služby. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky listom zo 04.08.2006 túto žiadosť zamietlo z dôvodu článku 4 Európskeho dohovoru o vydávaní, keďže z pôsobnosti tohto dohovoru sú vylúčené extradície pre vojenské trestné činy.

Ako ďalší dôvod pre udelenie azylu navrhovateľ uviedol, že chce uzavrieť manželstvo so slovenskou občiankou.

Odvolačný súd z nariadenia vlády SR č. 716/2002 Z.z. v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 695/2006 Z.z. zistil, že Chorvátsko je bezpečnou krajinou pôvodu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu.

Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľa, pre ktoré žiada udeliť azyl na území Slovenskej republiky nemožno považovať za relevantné v zmysle zákona o azyle, rozhodol aj podľa názoru odvolacieho súdu v súlade so zákonom.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznávaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené.

Vo vzťahu k druhej forme medzinárodnej ochrany, a to doplnkovej ochrany, odvolací súd uvádza, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané, či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelenie či neudelenie doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z nich je potrebné vychádzať.

V predmetnej veci neboli ani podľa odvolacieho súdu zistené závažné a potvrdené dôvody pre bezprostrednú a reálnu hrozbu vážneho bezprávia, tak ako je definované v ustanovení § 2 písm. f) zákona o azyle, pričom v podrobnostiach na správny záver odporcu uvedený v jeho rozhodnutí odkazuje.

Odvolací súd dospel k záveru, že odporca aj v tej časti rozhodnutia, ktorou rozhodol o neposkytnutí doplnkovej ochrany a o tom, že u navrhovateľa neexistuje prekážka administratívneho vyhostenia do Chorvátska vychádzal z náležite zisteného skutkového stavu veci a správne naň aplikoval vyššie citované ustanovenia zákona o azyle a zákona o pobyte cudzincov.

Navrhovateľ v podanom odvolaní zopakoval tvrdenia a skutočnosti, ktoré uviedol pri pohovore pred odporcom a v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu. Na tvrdenia navrhovateľa reagoval vo svojom rozhodnutí odporca a krajský súd v odôvodnení rozsudku. Najvyšší súd SR sa s ich správnymi závermi stotožnil.

Na záver odvolací súd poznamenáva, že predmetom konania u odporcu nebolo administratívne vyhostenie navrhovateľa z územia Slovenskej republiky.

O administratívnom vyhostení cudzinca rozhoduje cudzinecká polícia v osobitnom konaní.

Podľa § 56 zákona o pobyte cudzincov administratívne vyhostenie je rozhodnutie policajného útvaru o skončení pobytu cudzinca s určením lehoty na jeho vyhostenie a času zákazu vstupu na územie Slovenskej republiky.

Preto odvolací súd považoval námietky navrhovateľa, že mu bezprostredne hrozí administratívne vyhostenie za právne nedôvodné z hľadiska posudzovania zákonnosti rozhodnutia odporcu.

Vzhľadom na horeuvedené odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že neúspešnému navrhovateľovi nepriznal právo na ich náhradu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 6. augusta 2009

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová